

Arkiivaáššennr. 25/118

Ášši

008/26

Gos

Sámedikki dievasčoahkkin

Goas

10.03.2026-13.03.2026

002/26

Plána ja finánsalávdegoddi

24.02.2026-27.02.2026

Áššeovddidus

Dievasčoahkkinjodihangoddi lea áššis 064/25 ožžon fápmudusa Sámedikki dievasčoahkkimis ovddidit raportta sámediggeválgga čadaheami birra 2025:s.

Vurdering

Raporta galgá addit ollislaš gova válgadaheamis ja hástalusain mat leat boahtán ovdan 2025 válgadaheamis.

Váldogávdnosat leat ahte sámediggeválggaid váлгаortnet lea boaresáigásaš ja uhccán digitaliserejuvvon.

Ovdamearkka dihte ii leat vel elektrovnnalaš jienastanlohku válgadikkis, nu go lea leamaš stuoradiggeválggas 2021 rájes. Gielddat fertejit danin geavahit báberjienastuslogu mii geavahuvvo válgalanjas ja dasto registreret sin elektrovnnalaš válgastivrensystemii (EVA) manŋá.

Stuoradigge-, fylkadigge- ja gielddastivraválggaid váлгаortnet reviderejuvvui ja ođasmahttojuvvui jagi 2024. Dat lea dagahan ahte Sámedikki váлгаortnet lea earálágan go stuoradiggeválgga máŋgga dáfus, omd. go lea elektrovnnalaš vuolláičállin válgalisttuin ja ii leat šat vejolaš rievdatit evttohasa nummara. Movt stuoradiggeválggieanat lohkojuvvot lea maid rievdan, nu ahte dál lohkojuvvot válgalanjas jus válgabiies leat 100 jienasteaddji dahje eanebut ja leat ožžon eanet go 60 jiena jienastanbiies. Dat dagaha ahte válgabohtosat bohtet árabut, dan oinniimet maid jagi 2025 válggas, go stuoradiggeválgga lei buori muddui juo lohkojuvvon válgabeaivvi. Válggaid čadaheapmái livččii vuogas jus ortnegat livčče ovttaláganat nu guhkás go lea vejolaš, muhto dan ferte árvvoštallat go guorahallá váлгаortnega.

Sámediggeválgga válgaboadus ii lean gárvvis ovdal go vahkku manŋil válgabeaivvi. Dasa lea duogáš earret go lohkanválgastivra lei manŋonan álgit lohkamis, muhto maiddái ahte ieš váлгаortnet vásihuvvo váttisin ja ahte EVA ii leat heivehuvvon sámediggeválggaide. Dat mearkkaša ahte gáibiduvvot eahpegorálaš ollu resurssat gielddain čadahit sámediggeválgga jienaid lohkamii.

Vaikko teknologalaš ovdáneapmi ovdána geažos áigge, de Sámedikki jienastuslogu giedahallan lea bábirvuđot. Vaikko lea vejolaš sáddet ohcama Sámedikki neahttasiidduin, de čálihuvojit dát bábirin danne go galget sáddejuvvot rekommanderejuvvon reiven álbmotregistarii. Dát dagaha ahte orru dárbbášmeahttun ollu bargu meannudit ohcamiid. Sámediggi áigu ovttaš Vearroetáhtain ja Válgadirektoráhttan árvvoštallat čoavddusmálleide sihke jienastuslogu fievrredeami ja hábmema ektui.

Stuoradiggeválgii leat heaitán geavaheames válgakoarttain. Seamma rievdadusa sámediggeválgga hárrái ferte árvvoštallat. Válgaláhka dadjá ahte stuoradiggeválgga oktavuođas galget jienasteddjiide sáddejuvvot dieđut elektrovnnalaččat. Sámediggeválgga ektui lea dát diehtu addojuvvon válgakoarttain, mii mearkkaša ahte válgakoarttas lea dieđut ahte sáhtta go jienasteaddji jienastit válgabeaivvi vai leago dušše ovddalgihtii jienasteapmi gielddas. Gielddain ledje maid hástalusat doalahit prinsihpain ahte jienaid lohkan galgai leat čiegu. Dál lea ráđji 30 olbmui mii mearrida movt jienaid lohkan galgá čadahuvvot. Gielddat main leat 30 olbmo dahje eanet jienastuslogus, galget ieža lohkat. Mánge gielda ja lohkanielda oavvildedje ahte 30 olbmo ráđji lea beare unni. Muhtun gielddain ledje unnán jienat mii dasto dagahii ahte dát gieldat lohke jienaid visot oktan daiguin jienaguin mat bohte sisa manjebárgga manje válgabeaivvi. Bohte maid mearkkašumiid ahte lei dárbbášmeahttun váttis kategoriseret jienastanlihpuid go galgai lohkat jienaid. Ferte árvvoštallat galgá go dušše leat okta lohkankategoriija ja ahte galgá go earuhit ovddalgihtii jienasteamiid ja válgabeaivve jienasteamiid go bidjá dáid EVA:i.

Sámediggeválggain ledje 640 jienasteami mat hilgojuvvoje daningo jienasteaddji ii lean jienastuslogus. Dán ferte čuovvut persovnasuddjema (GDPR) vuodul. Sámediggi ferte ráhkadit čovdosa man bokte jienasteaddjit ieža sáhttet iskat leatgo sii jienastuslogus.

66 jienastanlihpu leat hilgojuvvon go dat eai deavdde gáibádusaid, omd. jienasteaddji lea jienastan válgalistta mii ii leat válgabieres. Sámediggi ferte ráhkadit diehtujuohkima mas leat rávvagat ovttaskas jienasteaddjai goas, gos ja mo sáhtta jienastit sámediggeválggas. Lea erenoamáš dehálaš oázžut eanet nuoraid čálihit iežaset jienastuslohkui, ja Sámediggi lea álggahan ángerdeami erenoamážit nuoraid ektui.

Sámediggi čadahii gielddaide oahpahusa fysalaš čoagganemiin, ja vaikko máhcaheamiid ledje posiitiivvalaččat, de oáččuiimet goitge máhcaheamiid ahte oahpahuš berre juhkkajuovvot joavkkuide main leat e-oahppokurssat ja videot. Válggaid oktavuođas ferte ráhkadit vel buoret diehtujuohkima gielddaid válgamielbargiid várás, mii biddjojuvvo válgamielbargiidportálii (neahttasiidu maid válgamielbargit gielddain geavahit válgga čadaheami oktavuođas). Válgamielbargiid oahpahuš berre erenoamážit čalmmustahttit erohusa gaskal stuoradiggeválggaid ja sámediggeválggaid, vai mielbargit ohppet fuomášit maid erenoamážit galgá čuovvut go lea sámediggeválggain bargame.

Listaevttoheddjiide lea eanet bargonoaddi cegget lista sámediggeválgii, danne go gáibiduvvo ahte listaevttohasat galget leat čálihuvvon jienastuslohkui. Listaevttoheaddjiit ožžot maidái beannotjagai boares jienastuslogu, go dat manimus jienastuslohku mii ráhkaduvvo, lea dat jahki goas mandáhtajuohku dáhpuhuvvá. Máhcaheamiid sis geat ceggejedje listta dán válgii, lei ahte sii ožžot háhkanvejolašvuoda jienastuslohkui vai ieža sáhttet iskat. Dasa lassin lea sávvahatti ahte listtaid sáhtta sáddet elektrovnnalaččat.

Dievasčoahkkijnjođihangoddi oavvilda ahte elektrovnnalaš jienastanlohku, digitála vejolašvuohta beassat geahččat jienastuslogu listaevttoheddjiid várás ja elektrovnnalaš diehtujuohkin jienasteddjiide leat láhkaásahusrievdadusat maid sáhtta dahkat almmá ahte dat bohciidat prinsihpalaš gažaldagaid. Eará gažaldagat mat loktejuvvojit raporttas, nugo ráđja goas suohkanat galget čadahit válgadikki, ja ahte sihkkut eret vejolašvuoda addit persuvnnalaš jiena evttohassii jna. leat gažaldagat mat gáibidit vuđolet árvvoštallama.

Dievasčoahkkijnjođihangotti árvu

Sámedikki bajimus válgaeiseváldi ovdasvástádussan lea fuolahit ahte sámediggeválggat čadahuvvojit dainna lágiin ahte lea luohtamuš válgabohtosi ja ahte válgga mii lea demokratiija válddáhat oázžut danin árvvu ja dohkkeheami mii gullá parlamentii.

Sámedikki dievasčoahkkijnjođihangoddi lea árvvoštallan 2025válggaid. Raporta mii lea ráhkaduvvon čájeha ahte lea dárbu ođasmahttit ja digitaliseret Sámedikki válgaohtnega. Muhtun ráje dain hástalusain mat raporttas čilgejuvvojit, sáhtta čoavdit láhkaásahusa rievvademiin, ja earát ges leat eanet prinsihpalaš gažaldagat.

Sámediggi álggaha dárbblaš lánkaasahusrievdadusaid válgaohtnega digitaliserema várás. Dat mearkkaša earret eará ahte galgá geavahišgoahttet elektrovnnalaš jienastanlogu ja ahte dieđut mat addojuvvojit jienasteddjiide galget leat elektrovnnalaččat, iige galgga šat geavahuvvot válgakoartta. Berre maid árvvoštallat addit digitála beassama jienastuslohkui listaevttoheddjiide. Sámediggi váldá raportta diehtun ja čuovvula daid evttohusaid maid sáhtá dalán čadahit.

Raporta lea maiddá vuodđun válgaohtnega guorahallamii go dat álggahuvvo.

Plána ja finánsalávdegoddi_002/26

PFL - mearrádus:

Álggahus

Plána- ja finánsalávdegoddi lea meannudan ášši 002/26 Raporta válgga čadaheamis 2025.

Mearkkašumi

Mearkkašupmi 1

Mearkkašupmi ovddiduvvon Norgga Sámiid riikkasearvi (NSR) Anne Henriette Nilut bokte. Olles lávdegoddi doarju.

Sámediggeválgga oktavuodas sáddejit sihke Sámediggi ja bellodagat/listtat dieduid poastta bokte sidjiide geat leat čáliuvvon jienastuslohkui. Ortnet doaibmá nu ahte Sámediggi sádde čujuhuslisttuid njuolggadaidda deaddileddjiide geaiguin bellodagat/listtat leat dahkan šiehtadusa. Vearroetáhta ráhkada čujuhuslisttu álbmotregistara vuodul ja sádde dan Sámediggái, mii fas juohká dan deaddilanrustegiidda. Bellodagat/listtat eai leat ieža goassege njuolga oktavuodas čujuhuslisttaiguin.

Sámediggeválgga 2025 válgáávdnasiid sáddema oktavuodas bodii ovdan ahte leat mearkkašahtti hástalusat mat čatnasit daid čujuhuslisttuide mat addojuvvojedje deaddileddjiide ja mat geavahuvvojedje poastajuohkimis. Ovdeš válggain leat maiddá leamaš hástalusat čujuhuslisttuiguin. Gulahallama bokte Sámedikki hálddahusain ja deaddileaddjiin, ja go geahčadedje máhchanpoastta, bohte ovdan mánja systemáhtalaš meattáhusa ja váilevašvuohta adreassaid vuodus.

Dilálašvuodaid maid sii fuomášedje ledje earret eará:

- poastačujhusa ja ássančujhusa seaguheapmi, mii mielddisbuvttii rievttis gáhtačujuhan- ja suohkannama, muhto boasttu boastanummira ja sáddaga máhcaheami
- boarrásat dahje váilevaš adreassat olbmuid geat leat čáliuvvon jienastuslohkui
- boasttojorgaleapmi namain ja čujuhusain main leat sámi bustávát, ja main mearkkat leat lonuhuvvon gaskaráidduin, mii dagahii ahte bohte ruovttoluotta
- sierralágan struktuvra čujuhuslisttuin (čujuhusráiddu lohku), ja čujuhusat dasa ahte iešguđet veršuvnnat čujuhuslisttuin leat leamaš geavahas
- soames namat/čujuhusat ledje duppálastojuvvon gitta 3 gearde

Diedihuvvo maiddá ahte divvojuvvon čujuhuslisttat eai čuovdán váttisvuodaid manit sáddemiin.

Váttuid váikkuhusat ledje earret eará:

- ahte mearkkašahtti ollu jienasteaddjit eai ožžon válgáávdnasiid bellodagain
- dárbbášmeahttun portodivadat go oasit eai olat
- lassánan hálddahuslaš ja ekonomalaš noađdi go galgá giedahallat ruovttoluotta poasttaboahtima

- dárbbu manuálalaččat gieđahallat ja dohkálaččat jávkadit materiála mas leat persuvdnadieđut vai sihkkarastá ahte persovdnasuddjenláhkaásahus doahttaluvvo

Oktiibuot čujuhit dát bealit heajos rutiinnaide mat sihkkarastet kvalitehta, ja juohkkima čujuhusvuodus jienastuslogus.

Dát leat dilálašvuodat maid eanetlogu mielas berre váldit mielde ollislaš árvvoštallamis Sámediggeválggas 2025, dainna áigumušain ahte buoridit rutiinnaid kvalitehta sihkkarastima ektui čujuhusdieđuid ektui ja čujuhuslisttuid ovttalágan meannudeami ektui go váлгаávdnasiid juohká.

Demokráhtalaš vuhtiiváldimis lea mearrideaddji mearkkašupmi das ahte sámi jienasteaddjit ožžot dieđuid buot listtuin seamma dásis. Erenoamáš duodalaš lea jus jienasteaddjit geain leat sámi čálamearkkat namas dahje čujuhusas systemáhtalaččat eai oaččo váлгаávdnasiid.

Lávdegoddi čujuha dasa ahte maiddá dievasčoahkkinjodihangoddi evttohuvvon doaibmabidju ahte earret eará ásahit elektrovnnalaš jienastuslogu maid doaivumis sáhtá leat mielde čoavdimin dáid hástalusaid. Boahtte sámediggeválggain fertejit hástalusat čujuhuslisttuiguin leat čovdojuvvon nu ahte buot čálihuvvon olbmot jienastuslogus sáhttet oažžut dieđuid válggaid birra, ja bellodagat/listtut ožžot seamma vejolašvuodaid juohkit iežaset materiála.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit ja rávve Sámedikki mearridit čuoovvovaččat: Sámediggi doarju dievasčoahkkinjodihangotti árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkinn_008/26

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 11.03.26 dii. 15.00.

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis. Dán áššis jienastuvvui čuoovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus hilgojuvvui jienain jiena vuostá
- Evttohus hilgojuvvui jienain jiena vuostá
- Evttohus mearriduvvui jienain jiena vuostá
- Evttohus mearriduvvui jienain jiena vuostá
- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui jienain jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	, áššejođiheadji	
2		
3		

DC - mearrádus:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 11.03.26 dii. .